

Másrészt, mert az építészet tárgyi tényezőinek vizsgálata még a legkiválóbb kezdeményezőknél is elakadt a racionalista aggályosságon, a nem materiális probléma félénk kezelésén és azon a meddő erőlködésen, hogy az alapkérdéseket biológiai tényekre visszavezessék.

A téralakítás objektív tényezőinek, az építész eszközeinek teljes tisztázása, amitől a rendetlenség emberei „dogmatizálás” címén irtóznak — elmaradt. A kezdeményező erőben bámulatosan gazdag iniciátorok zsenialitása ellenére. Ennek a feladatnak új alapokon való befejezése mireánk, fiatalokra vár. Türelmetlenül. Mert az e kérdések körül uralkodó káosz egyik lényeges oka annak, hogy új házakban az új építésnek nagyon kevés alapvető megnyilvánulását találjuk meg.

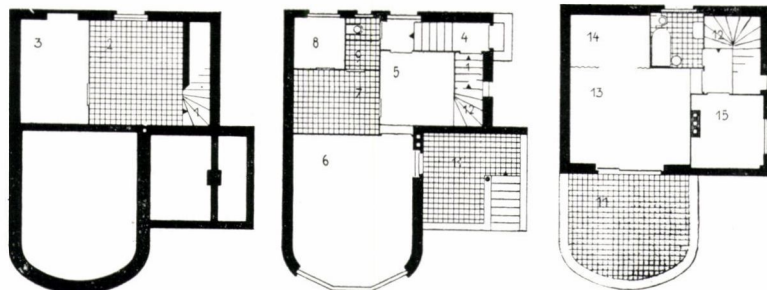
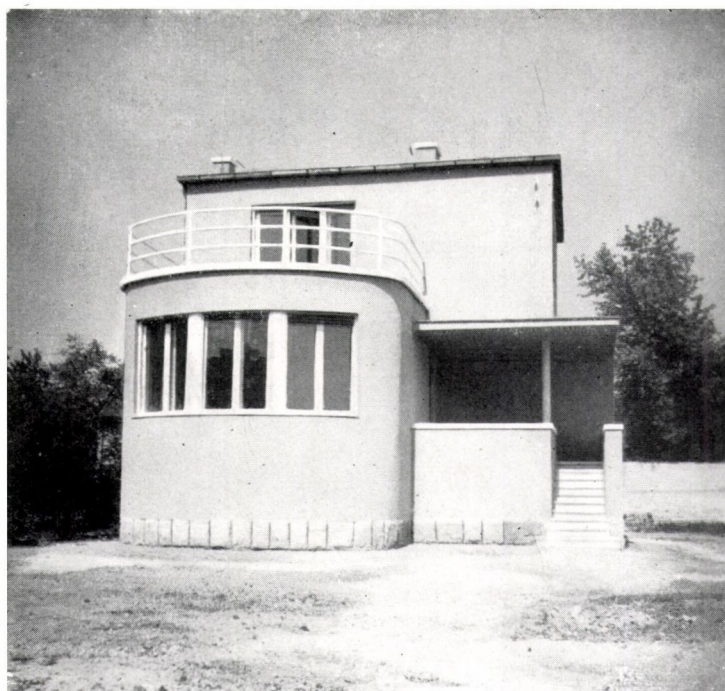
Ezen felismerések nélkül a legerősebb, kivételes érzések sem tudnak alakot öltetni (hacsak egyszer véletlenül nem), ahol pedig ezek az érzések is gyengébbek, és ez természetesen az átlag, a többség, ott nélkülük tényleg csak egy józan és becsületes „racionális építészethez” juthatunk és részben jutottunk is el.

De hát mit ér ez?!

Az építészet számunkra csak ennyit jelent? Legfeljebb technikailag összetettebb feladatot, mint mondjuk egy pár cipő elkészítése? A tér számunkra csak praktikus mozgási lehetőség s nem objektuma az alkotó emberi lélek örök kifejeződési vágyának? Sőt nem anyagnál tökéletesebben az, mert érzékiségtől elvontabb, szublimáltabb élmények hordozója lehet?

Hol van ezekben a házakban az a bátor és tiszta „lírizmus”, amely időtlen élménye lehet minden elfogulatlanul érezni tudó, az építészet átélése iránt teljesen érzéketlenné nem vált embernek, amely a multnak nagy alkotásait élővé teszi s amelyből pl. egy Le Corbusier művei fakadnak. Aki szerint „az építészet ott kezdődik, ahol a számítás végződik.” (Aki pedig a számítást sem veti meg, sőt, szabad idejében — ameddig volt neki ilyen — matematikával fejlesztette szellemét az építészetre, Perret tanácsa szerint és nem is egészen eredmény nélkül.)

Hol van ezekben az „új” házakban az a szépség, amely soha nem kerül és nem kerülhet ellentétbe a célszerűség követelményeivel, sem az anyagban megvalósítható szer-

Bálint és Sándor: Családi ház